

**[Miljøministeren]**

der på. Jeg tror, at vi, der var med til det, gjorde det så godt, vi kunne.

Det fører mig så over til hr. Glønborgs spørgsmål, nemlig om jeg ville have handlet anderledes, hvis jeg havde vidst, at jeg selv ville få ansvaret. Det tror jeg såmænd ikke, men hvis jeg havde vidst det, jeg ved i dag, ville jeg naturligvis have handlet anderledes. Men det tror jeg sådan set heller ikke jeg kunne vide.

Det er klart nok, at man på det tidspunkt kunne have, og også jeg havde min, skepsis over for, om vi ville kunne nå målene med de tiltag, vi foretog. Det må jeg åbent erkende. Men jeg tror ikke, det stod så klart – i hvert fald ikke for mig på det tidspunkt, men det kan naturligvis skyldes min uvidenhed – at målene aldrig ville kunne nås. Så kunne man diskutere, om de blev nået i 1992 eller de først kunne nås senere. Men at de overhovedet aldrig nogen sinde ville kunne nås, stod i hvert fald ikke mig klart. Så tror jeg faktisk nok, at jeg ville have handlet anderledes.

Det, der er sket, er jo, at der er sket en vis reduktion – vi kan diskutere, om det er den ene eller anden procent, men det er sådan set ikke interessant – og når den reduktion er sket, så sker der i øvrigt ikke mere, og det er det, der er det interessante. Så er udviklingslinjen helt parallel med tidsaksen, og det vil sige, at vi aldrig nogen sinde vil nå målet. Det er den erkendelse, der er vigtig, for det er den, der fører til, at vi bliver nødt til at sige: Hvad gør vi så for at løse opgaverne?

Til hr. Løvig Simonsen vil jeg bare afslutningsvis sige, at jeg er fuldstændig enig i, at det er nødvendigt at handle, og det føler jeg også at vi lægger op til. Men jeg vil også tilføje, at jeg ikke synes, det er så nemt at finde de færdige løsninger her.

Jeg har lyttet meget nøje til ordførerne, og det er jo heller ikke sådan, at der er nogen ordfører, der lige præcis er kommet frem med handlingsplanen for et bæredygtigt landbrug – med de konsekvenser, det vil indebære.

Der er nogle, der har ment, at vi allerede nu skulle gribe til nogle styringsmidler. Jeg er faktisk af den opfattelse, at det ikke vil føre til et ordentligt resultat. Jeg vil derfor hellere prøve at se på, om vi dog ikke, hvis vi nu for alvor arbejdede sammen og prøvede på at vise landbruget, at nu var her altså nogle, der godt ville stå sammen og prøve på at gå ind i en dialog

med landbruget om en bæredygtig udvikling, kunne nå et resultat, der var bedre end det, vi må erkende vi har nået på nuværende tidspunkt efter 3 års forløb.

(Kort bemærkning).

**Tove Niemann (FP):**

Fremskridtspartiet fisker ikke efter landbrugets stemmer. Vi fisker efter realiteter.

Miljøministeren efterlyste undersøgelser, der viste, at handelsgødning ikke er afgørende for kvælstofudvaskningen. Derfor vil jeg bede miljøministeren læse i *Agrologisk Tidsskrift Marken*, nr 3.:

»Sædskifte og husdyrgødning har den største indflydelse på kvælstofudvaskningen. Husdyrgødning, både den, der er givet for mange år siden, helt tilbage til 10 år siden, og den, der gives i dag, har stor indflydelse på kvælstofudvaskningen.«

Og det er ikke en helt tilfældig undersøgelse. Den er foregået fra 1987, og den er udarbejdet af Tureby-Køge Omegns Landboforening, og konklusionerne er draget af professor Niels Erik Nielsen og professor Henry E. Jensen, Institut for Kulturteknik og Planteernæring, Landbohøjskolen.

**Dorte Bennedsen (S):**

Jeg synes, vi skal bevæge os ud over det stade, hvor vi skyder hinanden forenklede argumenter i skoene. Ministeren sagde her i sit svarindlæg henvendt til os, at en kunstgødningsafgift alene løser ikke problemerne. Det har vi faktisk heller aldrig postuleret at den gør. Selv om ministeren sidder og kniber det ene øje i, må jeg sige: Nej, det har vi ikke; men vi mener, at den bør være ét blandt mange instrumenter, som skal med. Jeg tror, det skal være en meget facetteret række af instrumenter, hvis vi overhovedet skal drømme om at løse dette problem.

Så har jeg talt om tidsrammen. Der siger ministeren: 3 måneder fra eller til – tror jeg nok hun sagde, hvis jeg hørte ret. Når jeg synes, det er temmelig katastrofalt, at denne handlingsplan først vil komme om 1 år, hænger det sammen med, at så skal den debatteres i Folketinget – det har vi små 2 måneder til – og så kan vi ikke nå at lave lovgivning i næste forår 1991. Så er vi fremme ved efteråret 1991, og da får vi jo ikke lavet den lovgivning, inden valget bliver udskrevet. Det kommer jo dér, enten sidst på